

Botvidsbygdens Släktforskarförening

BSF-nytt 5, 2024

Välkomna tillbaka till en intressant hösttermin. Vi hoppas att sommaren har varit skön. Vädret har det i alla fall inte varit något fel på.

Vi börjar terminen med en

utflykt till Åkers Styckebruk lördagen den 14 september.

Klockan 13 startar visningen av brukets arkiv och museum.

Ingången till Bruksmuseet

Museet

Här berättas om ett av Sveriges äldsta företag, grundat 1580 - Åkers Jern Bruk. Stycke är det gamla ordet för kanon och bruket tillverkade fram till mitten av 1860-talet i huvudsak gjutna järnkanoner. Jordbruksredskap, järnspisar, fönsterbågar, gravvårdar, avloppsrör och valsar kom senare att dominera tillverkningen.

Innan tillkomsten av Norra Södermanlands Järnväg 1895 skeppades de färdiga produkterna på Mälaren till Stockholm. Hur detta gick till och var utskeppningsplatserna var kan du studera på museet.

Åkers Styckebruk är inte det enda bruket i socknen. Det finns ett som är ännu äldre - Åkers

Krutbruk. Krutbruket grundades 1552 av Anders Krutmakare på uppdrag av Kung Gustav Eriksson Vasa och produkten då var svartkrut till svenska armén.

Arkivet

Rötterna till Åkers Bruk finner vi i slutet av 1500-talet. I Hertig Carls diarium från 1584 finns räkenskaper för "Åkers Hytto och Hammare". Den första kanonen gjuts redan 1588 men fortfarande är Åkers Bruk ett "vanligt" järnbruk. Men så, 1654 utfärdar Drottning Kristina ett privilegium för Åkers Jern Bruk att gjuta "... jernstycken af hwad calibre och sortiment de hilst wele ...". Åkers Jern Bruk blir från och med nu Åkers Stycke Bruk (stycke = kanon).

Här finns Drottning Kristinas privilegiebrev och ytterligare 12 kungliga namnteckningar. Här finns detaljkartan över Skottvångs gruva, där malmen bröts. Du kan även finna ritningar till Riddarholmkyrkans tornspira gjuten vid Åkers Styckebruk 1839.

Tillgänglighet för rörelsehindrade:

Museet har tre våningsplan. Entrévåning är tillgänglig med rullstol.

Genom separat ingång utifrån är suterrängvåningen tillgänglig för rullstolsburen, dock finns där vissa höga trösklar. Övre planet nås bara med trappa.

Toalett (TC) finns utanför museet. Ej anpassad för rörelsehindrade.

(Text och bilder är hämtade från Åkers Hembygdsförenings hemsida)

Hitta hit:

Från Tumba är det med bil cirka 50 km till Åkers styckebruk om du kör E 20.

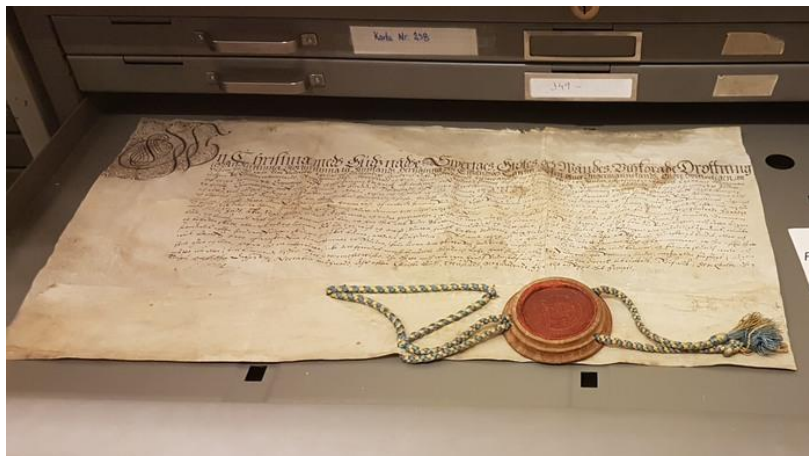
Kommer du på E 20 är det skyltat till Åkers styckebruk. Avfart vid Läggesta.

Adress till museet: Bruksallén 17, 647 51 Åkers Styckebruk

Vi samåker i bilar så vi vill ha anmälan och besked om du vill ha skjuts eller har plats i din bil.

Anmälan till inger@feldhofer.se senast den 11 september. Vi kan vara cirka 30 personer så att alla kan se och höra på museum och arkiv.

Samling utanför Seniorhuset i Tumba den 14 september kl 11.30 så att vi ser att alla får plats och för gemensam avfärd till Åkers Styckebruk.

Nästa medlemsmöte efter det är

onsdagen den 30 oktober kl 19 i Seniorhuset.

Calle Lindström kommer till oss berättar om hur fattigvården fungerade förr i socknarna.

Fika serveras från klockan 18.30.

Inträde: 20 kr. Icke medlem: 40 kr.

Vårt sista föredrag för terminen handlar om

Angerstein, industrispionage under 1700-talet.

Reinhold Angerstein påbörjade vid 31 års ålder, 1749, en serie utlandsresor. Från dessa resor skrev han ett antal utförliga och illustrerade reseberättelser hem till Bergskollegium, i vilka han framför allt skildrade tekniska och industriella iakttagelser från gruvor och järn- och stålverk.

En "gammal" bekant, Karin Borgkvist Ljung från Riksarkivet, kommer onsdagen den 27 november kl 19 till Seniorhuset och berättar för oss om denna spännande man.

Fika serveras från klockan 18.30.

Inträde: 20 kr. Icke medlem: 40 kr.

Nya medlemmar:

Inga nya medlemmar sedan förra numret av BSF-nytt.

Forskarrummet: Här är tiderna för höstterminen:

Måndagar kl 13-17: 9 sept, 16 sept, 23 sept, 30 sept, 7 okt, 14 okt, 21 okt, 28 okt, 11 nov, 18 nov, 25 nov, 9 dec.

Onsdagar kl 18-21: 4 sept, 2 okt, 6 nov, 4 dec.

Anmälan till forskning@botvid.org senast kl 10 den aktuella dagen, men gärna tidigare.

Invänta sedan svar på att anmälan är mottagen innan du ger dig i väg.

Du är också välkommen även om du inte har något ”problem” som måste lösas. Kom och sitt och prata en stund eller titta i någon av våra böcker i biblioteket. Det går också bra att låna hem och läsa. OBS! att du inte kan komma spontant, utan vi behöver en anmälan.

Cirkelverksamheten hösten 2024

För närvarande har vi planerat att starta följande cirklar nu i höst:

Paleografi – att läsa gammal text tillsammans med Monica och Anita

Vid tre tillfällen under hösten fördjupar vi oss i att försöka läsa krumelurerna i våra kyrkböcker.

Datum 30/9, 4/11, 2/12

Tid 13-15.30

Kostnad 50:-/tillfälle

DNA – café

Vi träffas och försöker oss på att förstå vad resultaten av våra tester betyder

Datum 23/9, 21/10, 18/11

Tid 10–12

Kostnad 50:-/tillfälle

Värdinnor Carin och Inger

Min Släkt – registerprogrammets möjligheter

OBS! Första gången (1/10) endast för dig som ej lagt in Min Släkt.

Datum 1/10, 15/10, 29/10, 12/11

Tid 13-15.30

Kostnad 50.-/tillfälle

Värdar Inger och Kjell

Anmälan sker till cirkel@botvid.org

Om någon är intresserad av andra cirklar - t.ex. grundkurs i släktforskning, soldatforskning eller något annat - skicka ett meddelande till cirkel@botvid.org så ska vi försöka ordna det.

BSF:s torpprojekt

Som många av er vet har det under en lång tid funnits några medlemmar som har ägnat mycket tid åt att ta reda på så mycket som möjligt från kyrkböckerna om torpen i vårt område. Tyvärr har medlemmarna i denna grupp av olika anledningar valt att sluta med sin verksamhet. Resultatet av deras mångåriga forskning finns tillgängligt på vår hemsida.

Vi i styrelsen tror att det finns mer att göra omkring dessa torp. Det kanske finns spännande händelser som går att få fram från domböcker eller andra källor. Man kanske skulle kunna använda sig av olika kartfunktioner för att få en bild av var de finns/har funnits. Som sagt, vi tror att det går att göra mer av detta material.

Det skulle vara fantastiskt om det finns några i föreningen som känner att det här kan vara en rolig uppgift. Hör av er till mig så hoppas vi på en trevlig fortsättning på torpprojektet.

Carin

carin@medicalsverige.se

Bild från Botkyrka Hembygds gilles bildarkiv

Skjutstationen vid den gamla gårdens Tumba
Brink upprättades i samband med järnvägens fram-
dragande år 1860. Byggnaden revs år 1908.